

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Buitengebied Westerkwartier

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
en de aanvulling daarop**

10 juni 2009 / rapportnummer 2048-159

1. OORDEEL OVER HET MER

De gemeenten Marum, Leek, Grootegast en Zuidhorn zijn voornemens de bestemmingsplannen voor het buitengebied Westerkwartier te wijzigen. Omdat deze bestemmingsplannen ruimte gaan bieden aan milieueffectrapportage(m.e.r.)-(beoordelings)plichtige activiteiten wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Ter ondersteuning van de planontwikkeling en ter onderbouwing van de besluitvorming door de gemeenteraden wordt de procedure voor plan-milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.¹ De gemeente Marum treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Tijdens de toetsing heeft de Commissie voor de m.e.r. (de Commissie) aan het bevoegd gezag en de initiatiefnemer kenbaar gemaakt dat in het plan-milieueffectrapport (MER) naar haar oordeel essentiële informatie ontbreekt. Naar aanleiding daarvan is nadere informatie² aangeleverd over:

- de voorgenomen ontwikkelingsmogelijkheden op het landgoed Nienoord en de daardoor ontstane milieueffecten;
- de effecten op natuur;
- de beoordeling van de effecten op luchtkwaliteit en geur.

De Commissie is van oordeel dat het plan-MER en de aanvullende informatie tezamen de essentiële informatie bevatten om het milieubelang voldoende te kunnen laten meewegen in de besluitvorming.

Het MER en de aanvullende informatie geven voldoende informatie over de effecten op luchtkwaliteit en geur. Ook wordt voor deze fase van de besluitvorming in voldoende mate ingegaan op de activiteiten op landgoed Nienoord en de effecten daarvan. Verder deelt de Commissie de conclusie dat “significant negatieve gevolgen op Natura 2000 met het voorliggende plan niet zijn uit te sluiten”.

De Commissie gaat er vanuit dat voor zover de (reeds gemaakte) aanvulling(en) op het MER nog niet ter inzage zijn gelegd, dit alsnog gebeurt.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Effecten op Natura-2000

MER

In en rondom het plangebied liggen Natura 2000-gebieden³, waar de huidige achtergronddepositie boven de kritische depositiewaarde ligt. Er is sprake van een overbelaste situatie. In het MER ontbrak de informatie om de conclusie dat er geen negatieve effecten van het plan te verwachten zijn, te onderbou-

¹ In bijlage 1 staan nadere gegevens over de procedure en de samenstelling van de werkgroep van de Commissie, ook staat in deze bijlage aangegeven welke documenten de Commissie bij haar advisering heeft betrokken.

² De aanvulling bestaat uit het document “Plan-MER Bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier: aanvulling”, twee brieven met als onderwerpen “informatie planMER buitengebied Leek, 23 februari 2009”, “informatie planMER buitengebied Leek, 23 maart 2009”, MER-aanvulling, deel 2: passende beoordeling”.

³ waaronder “De Bakkeveense duinen” en het “Leekstermeergebied”.

wen. Uit het MER werd niet duidelijk wat de ontwikkelingsmogelijkheden die met het plan ontstaan voor gevolgen kunnen hebben op de natuur.

In het MER (pagina 78) werd gesteld dat er minder agrarische bestemmingen zullen zijn dan in het huidige bestemmingsplan en dat de bouwblokken maximaal 2 ha zijn (binnen een zoekgebied van 4 ha). Ten aanzien van de intensieve veehouderijbedrijven ging het MER uit van een mogelijke groei in dieraantallen maar –door aanvullende eisen in het milieuvergunningspoo– van een stand-still (geen groei) in ammoniakuitstoot. Uit het MER bleek ook dat het overgrote deel van de melkveebedrijven wil uitbreiden in de toekomst (pagina 63). Een uitbreiding van de melkveehouderij tot 200 melkkoeien is echter mogelijk met een melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer, er hoeft dan geen milieuvergunning in het kader van de Wet milieubeheer te worden aangevraagd.

De conclusie in het MER was dat er geen toename in ammoniakdepositie op Natura 2000-gebied zal zijn. Deze conclusie werd niet onderbouwd. Informatie over de ammoniakemissie en -depositie van dit plan ontbrak.

Aanvullende informatie

De gemeenten hebben aanvullende informatie aangeleverd in de vorm van een passende beoordeling. Hierin is de achtergronddepositie in beeld gebracht voor het Natura 2000-gebied “De Bakkeveense duinen”. Tevens zijn voor dit gebied de gevoelige habitats benoemd en is de kritische depositiewaarde in een tabel opgenomen. De precieze ligging van de habitats is op kaart aangegeven. Verder is in de passende beoordeling inzicht gegeven in de verandering in ammoniakemissie en -depositie van het beoogde plan. Er wordt geen inzicht gegeven in de eventueel mogelijk toe te passen mitigerende maatregelen.

Oordeel Commissie

De Commissie deelt de conclusie dat vanwege de overbelasting en de toename in ammoniakemissie en -depositie significante negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten.

De Commissie is van oordeel dat, anders dan in de passende beoordeling wordt geconcludeerd, ook voor veehouderijbedrijfsuitbreidingen verder dan één-kilometer vanaf Natura 2000-gebied(en) in principe significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten. Mogelijk dat wanneer eerst een afname in ammoniakemissie en – depositie plaatsvindt en daarna een toename wordt toegestaan, zodat per saldo sprake is van een afname van de belasting op het betreffende natuurgebied, deze negatieve gevolgen kunnen worden voorkomen.

Voor andere Natura 2000-gebieden zijn de effecten niet in beeld gebracht. Bijvoorbeeld in het “Leekstermeer” komen trilveenmoerassen voor met een kritische depositiewaarde van 1200 mol/ha/jr. Voor het “Leekstermeer” geldt dat de achtergrondconcentratie reeds boven deze kritische depositiewaarde zit. Een toename in ammoniakemissie en –depositie leidt daardoor mogelijk tot een aantasting van natuurlijke kenmerken. De Commissie is dan ook van oordeel dat de in de passende beoordeling getrokken conclusie dat significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, ook op andere Natura 2000-gebieden zoals het “Leekstermeer” van toepassing is.

2.2 Landgoed Nienoord

2.2.1 Activiteiten op het landgoed

MER

In het MER en de notitie landgoed Nienoord worden activiteiten benoemd die op het landgoed Nienoord mogelijk zijn of worden. Genoemd zijn onder andere een niet nader gedefinieerde uitbreiding van het attractiepark en uitbreiding van de camping. Onduidelijk was echter wat het bestemmingsplan nu precies mogelijk zou gaan maken aan (nieuwe) functies en activiteiten op het landgoed Nienoord. Inzicht in de huidige en toekomstige bezoekersaantallen en mogelijke seizoensspreiding ontbrak, alsmede de effecten daarvan. Daarnaast werd geen inzicht gegeven in de parkeerfaciliteiten die op dit moment aanwezig zijn, de bezetting hiervan en mogelijke knelpunten die na de ontwikkelingen zouden kunnen ontstaan. Hierdoor was onduidelijk welke milieueffecten het plan met zich mee zou kunnen brengen.

Aanvullende informatie

In de aanvullende informatie wordt beschreven dat maximaal 35 keer per jaar een kleinschalig evenement kan plaatsvinden. De aanvulling maakt echter niet duidelijk onder welke voorwaarden dit zou kunnen. De stijging van bezoekersaantallen wordt volledig toegeschreven aan de (verder niet gedefinieerde) uitbreiding van het familiepark. De Commissie acht dit niet realistisch. De overige ontwikkelingen op het landgoed (zoals meer evenementen) zullen eveneens meer bezoekers trekken. De Commissie acht de gegeven informatie onvoldoende om de conclusie (geen milieueffecten) te onderbouwen.

In de brief bij de aanvulling met het collegestandpunt is aangegeven dat de gemeente Leek voornemens is om de uitbreiding van het familiepark op het landgoed niet op dit moment in het bestemmingsplan op te nemen. Hierdoor concludeert de Commissie dat de eerder gevraagde informatie niet essentieel is voor de besluitvorming over het bestemmingsplan op dit moment.

2.2.2 EHS

MER

Uit het MER blijkt dat delen van het landgoed Nienoord zijn aangewezen als ecologische hoofdstructuur (EHS). In ieder geval twee functies van het voornemen; het openluchttheater (het podium) en de uitbreiding van de camping, lijken in de aangewezen EHS te worden gerealiseerd. Er bleek echter niet welke effecten op de EHS zouden kunnen optreden.

Aanvullende informatie

De Commissie constateert dat in de aanvulling niet duidelijk wordt:

- welke status het landgoed Nienoord heeft;
- of het (provinciaal) EHS toetsingskader⁴ geldt en
- welke 'wezenlijke kenmerken en waarden' door het voornemen zouden kunnen worden aangetast.

Inzicht in de effecten op de EHS blijft daarmee onvoldoende.

In de ambtelijke brief bij de aanvulling is door de gemeente Leek aangegeven dat het niet duidelijk is hoe de begrenzing van de EHS nu precies zal zijn. Het

⁴ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

is niet duidelijk of in (het nog in procedure zijnde) Provinciaal Omgevingsplan Groningen de locaties van de camping en het openluchttheater Het Podium aangewezen zullen worden als EHS.

- De Commissie adviseert om de ontwikkelingen ten aanzien van de definitieve aanwijzing van de EHS nauwlettend te volgen. De in het MER gegeven informatie acht de Commissie voldoende onder de voorwaarde dat de hierboven genoemde locaties inderdaad niet als EHS worden aangewezen. Indien de locaties wel als EHS worden aangewezen adviseert de Commissie aan te geven welke effecten op de EHS kunnen optreden.

2.2.3

Geluid

MER

Ten aanzien van geluid is in het MER aandacht besteed aan de geluidemissie tijdens de Pinksterfeesten. De geluidimpact op de omgeving tijdens deze feesten is relatief groot. Het MER stelt echter dat doordat de Pinksterfeesten maar eenmaal per jaar plaatsvinden, geen gevolgen voor de natuur te verwachten zijn. Onduidelijk was welke geluideffecten de andere op het landgoed georganiseerde activiteiten met zich meebrengen. Deze activiteiten zijn minder geluidsintensief dan de Pinksterfeesten maar komen wel frequenter voor en kunnen daarmee een relevante invloed hebben op de natuur en de mens. Doordat de geluideffecten van de andere op het landgoed georganiseerde activiteiten niet zijn gekwantificeerd kan op voorhand niet worden uitgesloten dat het totaal aan evenementen op het landgoed Nienoord geen significant effect heeft op de mens en de natuur.⁵

Aanvullende informatie

De aanvullende informatie geeft voldoende inzicht in de geluidimpact van de Pinksterfeesten. Deze geluidbelasting kan mogelijk tot verstoring leiden van de Rietzanger (Kwartelkoning en Porseleinhoen zijn minder gevoelig), maar gezien het incidentele karakter van dit evenement zal dit naar verwachting niet leiden tot een invloed op de territoriumkeuze van de Rietzanger.

Het blijft echter onduidelijk welke geluideffecten de andere op het landgoed georganiseerde activiteiten met zich mee zouden kunnen brengen. Uit de brief met het collegestandpunt blijkt dat de gemeente voornemens is het Evenementenbeleid aan te passen met onder meer geluidsvoorwaarden en in het bestemmingsplan regels op te nemen welke verwijzen naar dit Evenementenbeleid. Ter onderbouwing wordt een aanvullend geluidonderzoek uitgevoerd.

- Ofschoon in het MER en de aanvullende informatie de geluideffecten onvoldoende inzichtelijk zijn gemaakt is de Commissie van oordeel dat door deze verwijzing naar het Evenementenbeleid voldoende geborgd zou kunnen worden dat effecten op natuur worden voorkomen, mits in dit Evenementenbeleid inderdaad eisen ten aanzien van de maximaal toelaatbare geluidbelasting ter bescherming van de natuur en omwonenden worden opgenomen.
- De Commissie adviseert de aanvullende onderzoeken ten aanzien van maximaal toelaatbare geluidbelastingen inzichtelijk te maken voorafgaande aan de besluitvorming.

⁵ zoals het Natura 2000-gebied "Leekstermeergebied"

2.3 Effectbeoordeling

2.3.1 Luchtkwaliteit

MER

In het MER is aangegeven dat er geen knelpunten zijn ten aanzien van luchtkwaliteit. Er worden geen significante wijzigingen in luchtkwaliteit ten opzichte van de huidige situatie verwacht. De Commissie heeft aangegeven dat het voldoen aan grenswaarden nog niet impliceert dat er geen wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie zullen optreden.

Aanvullende informatie

In de aanvullende informatie wordt in voldoende mate inzicht gegeven in achtergrondconcentraties van fijn stof (22 – 25 microgram/m³) en NO₂ (rond de 15 microgram/m³). De Commissie acht de conclusie plausibel dat gezien deze achtergrondconcentraties door toenemende veehouderijactiviteiten en andere activiteiten (bijvoorbeeld de toename van verkeersbewegingen als gevolg van de extra bezoekers Nienoord) geen toenames verwacht mogen worden die tot overschrijding van de normen zullen leiden.

2.3.2 Geur

MER

De uitbreidingsruimte voor veehouderijbedrijven in het voorontwerpbestemmingsplan is bij het opstellen getoetst aan de mogelijke geurhinder op woonlinten en woonkernen. Enkele knelpunten zijn daarbij naar voren gekomen. Het ontwerpbestemmingsplan is hierop vervolgens -zo stelt het MER- zodanig aangepast dat er geen conflicten meer zijn met wet- en regelgeving op het gebied van geur. Hoewel er geen conflicten zijn met wet- en regelgeving heeft de Commissie gevraagd de geuranalyse inzichtelijk te maken.

Aanvullende informatie

Uit het MER en de aanvullende informatie blijkt afdoende dat er geen conflicten zijn met wet- en regelgeving. Geen inzicht is gegeven in de locaties waar mogelijke knelpunten hebben gezeten.

- De Commissie adviseert samen met de ter inzage legging van het bestemmingsplan inzage te geven in de geursituatie en de resultaten van de gemaakte analyse.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn

Bevoegd gezag: Gemeenteraden van Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0, D14.0

Activiteit: Vaststellen van bestemmingsplan buitengebied dat mogelijk kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten zoals intensieve veehouderijen.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. E.H.A. de Beer
ir. S. Bokma
drs. S.R.J. Jansen
ir. W.H.A.M. Keijsers
M.A.J. v.d. Tas (voorzitter)
ir C.T. Smit (secretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft bij haar advies de volgende documenten betrokken:

- Plan-MER bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier, juli 2008
- Ontwikkelingsmogelijkheden recreatie op het landgoed Nienoord; notitie in het kader van de m.e.r. beoordelingsplicht, september 2008
- PlanMER Bestemmingsplan buitengebied Westerkwartier aanvulling, 15/1/2009
- 2 brieven met onderwerp "informatie plan-MER buitengebied Leek" dd 23 maart 2009 en 30 maart 2009
- MER-aanvulling, deel 2: ammoniakproblematiek Bakkeveense Duinen, passende beoordeling in het kader van de natuurbeschermingwet, 20 mei 2009

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Procedurele gegevens:

advies aanvraag: 24 januari 2008
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 18 maart 2008
kennisgeving MER in "De Midweek" en "Het Westerkwartier" van 17 september 2008 en in "het Acht Dorpen Nieuws" van 18 september 2008
aanvraag toetsingsadvies: 18 september 2008
ter inzage legging MER: 17 september t/m 30 oktober 2008
toetsingsadvies uitgebracht: 10 juni 2009

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Buitengebied Westerkwartier en de aanvulling daarop

De gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn (het Groningse Westerkwartier) willen gezamenlijk één nieuw bestemmingsplan vaststellen voor het buitengebied van het Westerkwartier. Hiervoor is een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2572-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

